

Het is zo'n 25 jaar geleden, dat ik met verzamelen van rekenlinialen begon. En - zoals de meesten van jullie weten - is dat in december 2008 gestopt met de overdracht van mijn gehele verzameling aan het museum "Arithmeum" in BONN. Dat is mijn verhaal, maar hoe is dat van al onze collega-verzamelaars? Als ze ongeveer mijn leeftijd hebben - ik ben de 80 reeds gepasseerd - zullen ze waarschijnlijk al vaak nagedacht hebben over de vervolgbestemming van hun collectie. Zijn hun kinderen erin geïnteresseerd? Vermoedelijk niet of nauwelijks, want die hebben er historisch gezien geen relatie mee. Het was in hun opleiding of loopbaan geen gebruiksvoorwerp meer, dus belangstelling er voor werd niet gestimuleerd.

Een zelfde beeld zien we in de museumwereld. Toen de rekenliniaal nog een veel gebruikt hulpmiddel was, bestond er nog nauwelijks aandacht voor z'n historische achtergrond en historisch, maatschappelijk, technisch en wetenschappelijk belang. En toen de rekenliniaal zijn functie verloor en vervangen werd door de zakcalculator en later de computer, waren diegenen die het museale beleid bepaalden van jongere leeftijd dan wij ouderen, waardoor de belangstelling in andere richting ging. Dit is geen verzinsel mijnerzijds, maar een duidelijke conclusie op grond van een enquête onder 40 vooraanstaande musea in Nederland gehouden in de jaren 90 van de vorige eeuw. Zelfs actieve privébezoeken aan leidende figuren in diverse musea en persoonlijk gerichte correspondentie boekten geen resultaat.

Je raakt teleurgesteld als je ervaring wordt, dat men geen oog heeft voor de eerder genoemde belangrijke functie van de rekenliniaal gedurende toch zo'n 350 jaar in de 4 eeuwen die achter ons liggen. En dan rijst de vraag zoals geformuleerd in de titel van dit artikel. Hoelang blijven wij nog actief op dit gebied? Of zal binnen afzienbare tijd, zeg 19 à 20 jaar, dit verzamelen volledig zijn verloren gegaan omdat we geen opvolgers voor onze hobby hebben kunnen vinden?

Zij die in 1998 hebben deelgenomen aan IM-1998 in Zwitserland, destijds georganiseerd door Heinz Joss, weten uit de door hem aan ons getoonde verzameling rekenwalsen wat voor een geweldige collectie hij bijeen heeft gebracht. Nergens ter wereld is een vergelijkbare collectie walsen te vinden. Zijn pogingen om deze collectie een museale bestemming te geven hebben in Zwitserland geen succes gehad, zo deelde hij mij onlangs mede. We zullen samen onderzoeken in hoeverre het "Arithmeum" geïnteresseerd is.

Maar er zijn nog zoveel andere interessante collecties onder onze verzamelvrienden, en weer de vraag: wat gaat daarmee gebeuren? Ik zou het toejuichen als wij op internationale samenwerkingsbasis zouden kunnen bereiken dat wij in enkele landen, waarin onze verzamelaars actief zijn en waarin zich van oudsher firma's hebben bevonden die rekenlinialen hebben geproduceerd, musea zo ver kunnen krijgen in hun verzamel- en presentatiebeleid, dat ze onderdak zullen gaan worden voor dit zo belangrijke rekenhulpmiddel. Onze argumenten daarbij zullen o.a. kunnen en moeten zijn, dat het nu nog mogelijk is - gezien ons aller inspanning en kennis van zaken - om representatieve collecties bijeen te brengen. Over 50 jaar is dat waarschijnlijk niet meer het geval; dan is alles verspreid, afgedankt, weggegooid, enz. en is directe kennis nergens meer onder de dan levende personen aanwezig.

Overdenk deze gedachte en probeer in internationaal verband een weg te vinden die naar dit einddoel leidt. Misschien kan het een hoofdthema worden voor de IM-2011, waarbij dan tevens aansluiting gezocht zou kunnen worden bij de UNESCO op de manier zoals reeds eerder door mij in een artikel is beschreven. Uit een reactie van de UNESCO als antwoord op mijn voorstel "het rekenen met een rekenliniaal" op te nemen in de nieuwe door UNESCO opgestelde lijst van onderwerpen zijnde "wereld erfgoed", kan worden afgeleid dat de UNESCO daar niet afwijzend tegenover staat.

Wie zet zijn schouders hier onder?